

GRAND HÔTEL-CAFÉ "CENTRAL"

door Emile **SMISSAERT**; in samenw. Met Armand **DECOSTER**

Er is een tijd geweest, dat een historicus iemand was die zich rekenschap gaf van het verleden én schrijven kon.

Annie **ROMEIN-VERSCHOOR**: Omzien in Verwondering: herinneringen, dl. 1 (Amsterdam, 1970), p 264

Foto 1 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Een prachtfoto uit de vijftiger jaren, door O. VILAIN immer welwillend ter beschikking gesteld. Het merkwaardig artikel van Jean Marie BEKAERT over "Hotel-Café Du Parc" (De Plate, 1999, p. 187-201) inspireerde ons.

Rond 1900

Bij het doorkijken van het dagblad "La Saison d'Ostende" troffen wij – een gelukkig en welgekomen toeval – volgende aankondiging aan:

GRAND HÔTEL CENTRAL

Wapenplein, Oostende

- met zicht op zee –

geheel gerestaureerd.

Verandering van eigenaar

60 kamers en salons

eerste klasse restaurant

verzorgde keuken. Uitgelezen wijnen.

Bieren Pilsen Urquell

Munich Spatenbraü

Voordelige prijzen – Arrangementen voor families

Omnibus beschikbaar aan treinen en schepen

Telefoon 843 (of 343?)

Het gebouw bestond dus al geruime tijd van vóór 1900, de datum van deze vondst.⁽²⁾ Verandering van eigenaar....Ja, wie was dat? Maar het leek van belang dat expliciet in de aankondiging op te nemen. En "geheel gerestaureerd". Mmm. Wat deed vermoeden, dat het aan de eigentijdse normen en verwachtingen van de klanten niet meer voldeed. In feite, bij gebrek aan adequate gegevens en herinneringen uit die tijd; kan hierop niet ingegaan worden. Daarbij, ik voel mij geen "schriftgeleerde"...

Veel relevanter lijkt me een andere "annonce", die van de naaste collega rechtover de deur, om te vergelijken. Waarom niet? En in gedachten zie ik hongerige klanten flaneren langs de reclameborden buiten, twijfelend keuren en kiezen. En eens gedecideerd met kloeke pas binnenstappen.

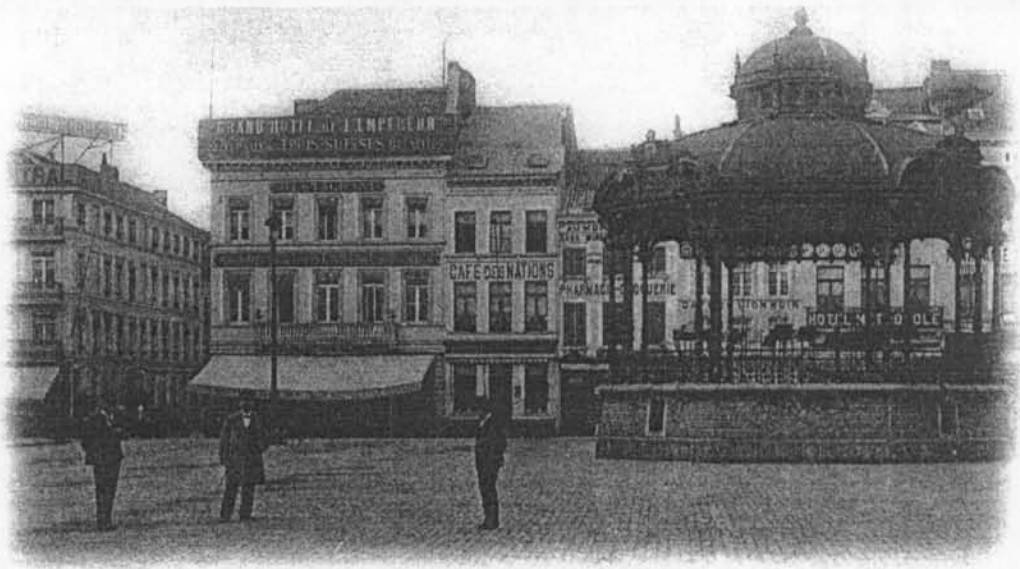
Een geduchte concurrent, een soort grotere broer, was dat "Grand Hôtel de l'Empereur". Alleen de naam al imponeert en boezemt respect in bij de klanten... Gans het seizoen 1899, van begin juni tot einde september, liet dit etablissement haar uitgebreide "annonce", dagelijks en gespreid over twee kolommen, verschijnen in het toeristenblad "La Saison d'Ostende". Marnix GIJSEN, gerenommeerd Vlaams schrijver, zou ironisch opgemerkt hebben: "Zelfportret, gevleid, natuurlijk".⁽³⁾

Onderstaand commercieel visitekaartje is op zicht veel uitvoeriger en gedistingeerder, heel wat meer gevarieerd ook dan dat van de "Central".⁽⁴⁾

⁽²⁾ La Saison d'Ostende; rond 1900.

⁽³⁾ De titel van zijn memoires

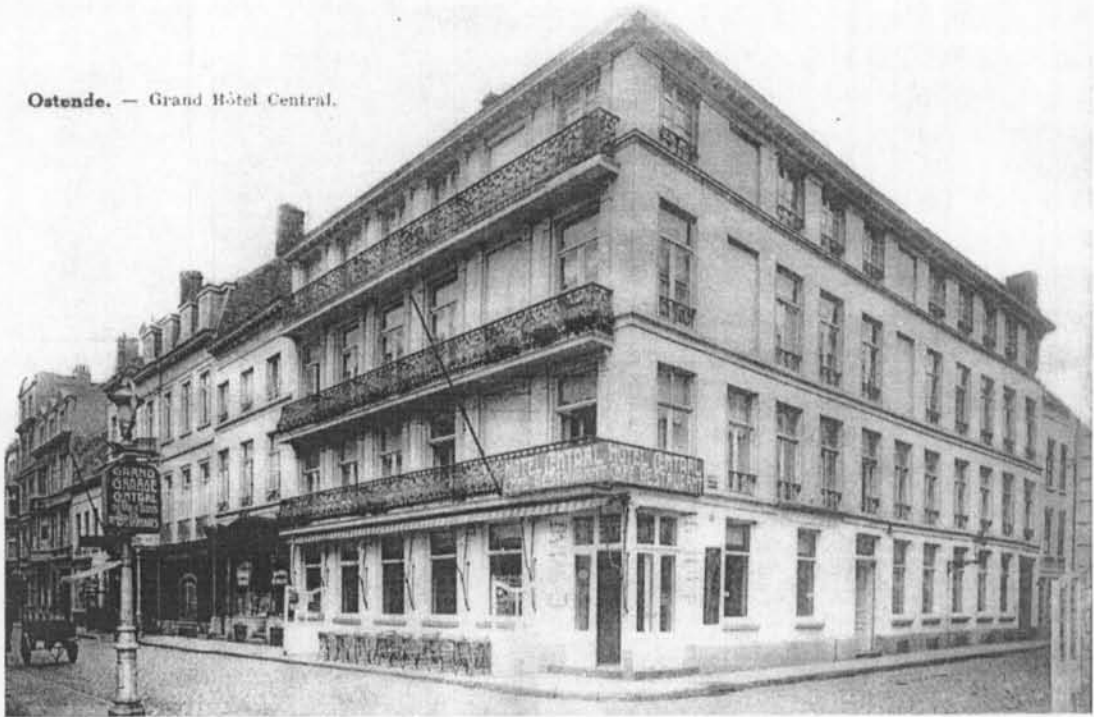
⁽⁴⁾ Zie foto nr. 2

OSTENDE. La Place d'Armes et le Grand Hôtel de l'Empereur.

Een postkaart, vermoedelijk daterend van 1901. De "Central", het hoekhuis uiterst links, drie verdiepingen hoog en met een zadeldak. Met, kant Louisastraat, over de gehele lengte lopende balkons rijkelijk voorzien van smeedijzeren balustraden en met een vlaggenstok (er waren er toen veel!) uitgevend op het Wapenplein

Ostende. — Grand Hôtel Central.

Op een derde kaart, vermoedelijk circa 1920 (zie A. VAN CAILLIE, Oud Oostende in beeld, dl.5 (1991), p.66. Op de hoek een elektrische lantaarnpaal met, o contrast, nog een gaslantaarn in de Brabantstraat. Let op het lage telefoonnummer: 786. Op het gebouw hangt een reclamebord: "Hotel Central. Café Restarant".

STAD OOSTENDE
GRAND HOTEL DE L'EMPEREUR
Wapenplein 11 en Brabantstraat 1 en 3

60 zeer comfortabele kamers – matige prijzen –
omnibus naar en van alle treinen
gans het jaar open

1e klasse Café-restaurant
erkend voor zijn fijne keuken
tapperij van het uitstekend bier van Brouwerij
Löwenbrau te München (bruin en blond, genre
Pilsen)

Specialiteit van Rijn- en Moezelwijnen, recht-
streeks ingevoerd en gegarandeerd zuiver ⁽⁵⁾

Het toerisme was in volle bloei, vele hotels waren nodig en verdienden een goede boterham. Het fenomeen historisch uitpluizen van het hotelwezen zoals dat eertijds te Oostende was, dient nog te gebeuren. Al ware het gefaseerd in vóór 1914 en erna, gelet op de uitgebreidheid en het complexe van dit thema.

Nog een heel naaste buur van het “Grand Hôtel Central” was het “Hôtel du Rhin”, Louisastraat 1, Oostende (eigenaar: F. MICHAELIS). ⁽⁶⁾ Ook dichtbij maar dan op de hoek van de Louisastraat en de Langestraat lag het “Grand Hôtel Fontaine”, één der beste en rijkelijkste etablissementen van de stad. ⁽⁷⁾

2. Tot 1953

Het Hotel-Café “Central” – nu eens geschreven en eindigend op “-l”; dan weer op zijn Frans weergegeven met “-le”; wij kiezen voor “-l” was, zoals vele Oostendenaars zich nu nog wel herinneren, een goed gelegen pand, op de hoek van de Brabantstraat en de Louisastraat, diagonaal uitgevend op het Wapenplein. De eigenaar, in de jaren twintig van de 20ste eeuw, was een zekere SIMOEN; hij was de schoonvader van BOONEN, een oude schoenenwinkel in de Kapellestraat, volgens Amand DECOSTER.

In 1932 werd Nestor VERSTRAETE de nieuwe eigenaar. Voorheen was hij bedrijvig als taxi-chauffeur in het kader van het toen goed draaiende “Fronttoerisme”, d.i. heen en terug naar de loopgraven van de Ijzer, een fenomeen van vlak na 1918 toen het eerste wereldconflict uitgewoed was, ten koste van veel mensenleed en verwoestingen allerhande.

Een nieuwe gevelbezetting met gele stenen fleurde vanaf 1938 het drie verdiepingen tellende, ouder gebouw op. Het Hotel-taverne ⁽⁸⁾ had een ware facelift met aantrekkelijker, moderner uitzicht ondergaan. Uitgevoerd in eigentijdse stijl prijkte bovenop het dak een tweelijnige stenen omlijsting met twee zeer lange, verticale masten met de fiere betiteling “Grand Hotel Central” bovenop. Met

⁽⁵⁾ La Saison d'Ostende; nr. 18, 16 juli 1899, p. 6 (a,b).

⁽⁶⁾ Idem; nr. 30, 30 juli 1899, p. 5 (c,d).

⁽⁷⁾ Zie O. VILAIN: Grand Hôtel Fontaine, in: De Zeewacht; nr. 12, 23 maart 2001, p. 8

⁽⁸⁾ Taverne = klasse-café. Is, volgens Amand DECOSTER, het enige verschil met café tout court. De “Central” vervolgt hij, is altijd een hotel geweest. Op de band van de zonn-/regenstoor van het terras stond vermeld: “Hôtel Taverne La Centrale” (sic).

Een vierde prentkaart die ik situeer in de twintiger jaren, prijst het Hotel en het Restaurant aan. Tussen de tweede en de derde verdieping staat "Grand Hôtel Central" geschilderd, goed zichtbaar vanop het Wapenplein. Bemerkt de vlaggenstok, toen nog volop in trek, op de hoek.

Oostende, einde mei 1940. Wat een verwoestingen, ook op het Wapenplein. Bekijkde uitgebrande Stadsbibliotheek en het gespaarde Hotel-Café "Central" te midden van zwaar geteisterde gebouwen en alom puinen.

De felle zon op de bleke gevel was het effect dubbel zo groot. De raamgordijnen, in een driehoek aangebracht, omljnden het uitzicht en gaven een speciaal cachet.

Er braken echter donkere, hachelijke dagen aan. In de terreur van de meidagen 1940 werd ook dit gebouw – naast zoveel andere in het centrum van Oostende, alwaar vooral de Kapellestraat en het Wapenplein zwaar vernield werden door gierende vliegtuigaanvallen en –bommen van Stuka's – beschoten en beschadigd door de Duitsers. Maar de "Central" doorstond het inferno en kon hersteld worden; alleen de gevel was beschadigd, o.m. door kogelgaten.

Tijdens de oorlog bleef de Taverne open, met de klanten van vroeger en occasioneel met wat Duitsers (men kon aan de Bezetter de toegang niet ontzeggen). Vlak na de oorlogsjaren bleek duidelijk hoe interessant de ligging van de "Central" was voor het rendabel openhouden van een café. Immers, de meidagen 1940 hadden heel wat stukgemaakt in het centrum. Bovendien, door de bouw van de Atlantikwal, waren alle gebouwen en Horecazaken met een grote, soms sjieke klandizie, op en achter de Albert I-promenade voor jaren uitgeschakeld. Reeds einde 144 was de "Central" weer wat opgefleurd, door de zorgen van N. VERSTRAETE, in het kader van de "wederopbouw" van het fel geteisterde Oostende.

1 februari 1953: nieuwe catastrofe. De "Overstroming"! Centrum-Oostende onder water tot aan het Marie-Joséplein. Veel, niet recupereerbare schade. Heel het interieur op het gelijkvloers diende vernieuwd te worden. Dit gebeurde door de toen in stad gekende firma DAVID (Langestraat). De bekleding van de zitbanken en stoelen werd in donkergroene "skai", een goede imitatie van leder, uitgevoerd en geleverd.

Totale oppervlakte gebouw: 680 m², waar de taverne 3 à 400 m² oppervlakte van innam.

3. Het Hotel

De gebroeders Kamiel en Amand DECOSTER hebben in 1954 de Taverne overgenomen. Volgens Nestor VERSTRAETE was de "zaak" als Hotel-Taverne al "te groot" geworden; hij wenste zich terug te trekken.

Zijn dochter Suzanne VERSTRAETE die nog leeft en zich, na het overlijden van haar man, opnieuw te Oostende gevestigd heeft, baatte verder de sectie "hotel" uit. Lange tijd had ze, vóór haar huwelijk met een Engelsman van wie zij twee dochters heeft, kennis gehad met de wielrenner J(e)an LAROYE, de zoon van de in die tijd welbekende handelszaak uit de Kapellestraat: "Het Molentje".

De afdeling "hotel" telde 53 kamers en was regelmatig goed volzet door hele massa's Engelsen die wat graag naar het continent en "lovely Ostend" overkwamen. Zij werden in het hoogseizoen, van juni tot einde september, via de zeevaartlijn "Oostende-Dover" met de cars aangebracht. Trouwens, het hotel was permanent, geheel het jaar door, open en "goed bezet".

4. Het restaurant

Niet alleen logies, ook mogelijkheid tot eten was nodig in het hotel. De keukens (koks en keukenpersoneel) waren in de kelder onder het restaurant van het gelijkvloers en de kamers van het personeel. Er waren twee grote restaurants – één op het gelijkvloers en wat kleiner; de andere op de eerste verdieping en wat groter – met samen 265 plaatsen, die in bedrijf waren tot 1 juli 1972, de fatale datum waarop het ganse Hotel-Tavernecomplex noodgedwongen alle activiteiten diende te staken, zogezegd wegens "einde pacht". Maar wij komen er nog op terug....

Voor beide restaurants werd “op z'n Engels” gekookt. Aangelokt door de schappelijke prijzen, kwamen heel wat Oostendse particulieren gaarne mede aan tafel zitten.

Ten tijde van de heer VERSTRAETE telde men samen ruim 20 personeelsleden: naast het keukenpersoneel, de kelners en de kamermeiden (inclusief de “mensen van het Café”) ook nog twee portiers (één voor overdag en één voor 's nachts, een procédé dat heden ten dage niet meer betaalbaar is!) en een kassierster (voor de receptie en nog zoveel meer) die allen het cliënteel naar best vermogen bedienden.

Volgens de h. A. DE COSTER zijn geen folders noch “klein drukwerk” bewaard gebleven. Het was nog het “systeem” van vóór Wereldoorlog II: “komen en gaan, zonder “vragen” te stellen!”. Het hotel telde drie verdiepingen, volledig voorbehouden voor het Hotel en de twee restaurants, zoals gezegd een ruimere op de eerste verdieping (boven de biljartzaal die achteraan evenwijdig liep met de Brabantstraat) en een wat kleinere op het gelijkvloers (immers, de Hall en de receptie aan de Brabantstraat, namen een zekere ruimte in, al was er bijlange niet zoveel verkeer als heden).

In 1954, bij de overname van de Taverne door de gebroeders DECOSTER en de scheiding in “Hotel” en “Café”, kwam ongeveer volgende toestand voor. Twee kelners in de restaurants plus “kuispersoneel” in het hotel. Het eten kwam uit de keukens, gelegen in de kelders, via liftjes of ook wel eens via de trap. Er kwamen geen specialiteiten voor: enkel een “gewone menu” met niets dat kenmerkend was, tenzij dat er nu eens vis- dan weer vleesdagen waren. “Het was goed van eten”, getuigt de h. Amand DECOSTER, “en voor een matige prijs”.

5. Het Café

Voor de oudere Oostendenaars blijft de sectie “Taverne” (in de volksmond het Café)dé blikvanger en een onvergetelijk fenomeen. Ook het tijdelijke terras met parasols, dat tot circa 1960 opgesteld stond op het terrein rechtover het Wapenplein en de Louisastraat (alwaar tot 28 mei 1940 het gebouw van de toen afgebrande stadsbibliotheek stond en nu een building Residentie James Ensor met onderaan apotheek M. COPPIN en eertijds “Couture Claire”), herinnert men zich misschien nog wel. Maar de uitbating viel te zwaar uit, concludeerden de uitbaters van “Taverne Central”, en het terras werd afgeschaft.

In een brief van 30 juni 11. verduidelijkte Omer VILAIN, Oostendekenner bij uitstek en begiftigd met een olifantengeheugen (“jhêd een kop lik e register”), dit faits divers: “(...) Toen de vooroorlogse stadsbibliotheek op het Wapenplein afgebrand was, werd het puin weggenomen en na de oorlog kreeg de uitbater van de “Central” toestemming om daar een terras te zetten. De halveafsluiting gebeurde met een soort pergola.⁽⁹⁾ In de zomer had dit terras veel succes, al dienden de kelners steeds goed op te letten bij het oversteken van de Louisastraat, om met hun schenkbord niet door een auto, al reden er nog zoveel niet, overreden te worden. Bij de bouw van (voornoemde) building, “Residentie James Ensor” genoemd, verdween het terras (...)”.

Het Café was open vanaf 7 u 30' 's morgens; er was 's avonds geen vast sluitingsuur (veelal 24 uur – 1 uur 's nachts) en men bleef open “tot de laatste klant” vertrokken was. Kuisen en opruimen gebeurde vanaf 7 uur 's morgens en, terwijl het onderhoudspersoneel nog bezig was, kwamen alweer, een half uur, later nieuwe klanten binnen! De zaak was letterlijk 365 dagen per jaar open; de verloven werden onderling afgesproken en verdeeld. De toiletten waren, volgens de gebruiken van die tijd, in de kelder.

⁽⁹⁾ Uiterst links op foto 1, wat hoger gelegen dan de Louisastraat, is dit terras merkbaar.

De ingang, 2 x 2 deuren (met een tochtportaal), was schuin en gaf pal uit op het Wapenplein. In het Café waren twee kelners in het weekend (één in de weekdag) bedrijvig, geassisteerd door twee vrouwen (ene voor de afwas en de andere voor de "koffiefilters" die de attractie en hét succes uitmaakten van deze Horecazaak). Met de gebroeders DECOSTER, keurig met zwarte das, achter de "comptoir" (toonbank en tapkast), voorzien van een "Caisse nationale" die nog door N. VERSTRAETE was aangekocht. Ook mevrouw Rachel DECOSTER-VANDEWALLE "sprong in" wanneer nodig, (bij verloven, ziekte e.d.m.) achter de comptoir. Kamiel, de oudste broer, heeft geheel zijn beroepsleven (vanaf 15-16 jaar tot midden 1972) doorgebracht in de "Central"; hij was begonnen als barman en kelner tot beide DECOSTER'S "bazen" werden van het Café. Amand, vier jaar jonger, werd in 1936 aangeworven "voor de schotels en de filters", zagezegd als "loopjongen". De ene broer verving de andere in stillere perioden, bv. in de wintermaanden, hielden toezicht op de goede gang van zaken en zijn nu hoogbejaard. De kelners waren in uniform: zwarte broek, wit hemd met donkere vlinderdas, witte vest met epauletten, een witte servet op de linkervoorarm. Naast de verse koffiefilters kon de "Central" een schier oneindig gamma aan bieren aanbieden. Vooral "bieren van 't vat" scoorden begrijpelijkerwijze goed. Bovenal het nu verdwenen merk "Ekla" van brouwerij VANDENHEUVEL en, in mindere mate, het bekende bier "Stella Artois" deden het uitstekend. Ook de toen fel in trek biersoorten Rodenbach (Roeselare), Dortmund (Duitsland) en Funk (Groothertogdom Luxemburg) werden uit het vat getapt. De zondagvoormiddag was iets speciaals. De "pintjes" werden, omstreeks 11 uur, opgediend met schijfjes gekookte lever die zeer fijn en behendig door Kamiel DECOSTER gesneden waren. De bazen en/of de kelners serveerden van tafel tot tafel. De klanten waren voor het merendeel mannen, zoals toen de zeden waren (foei, wanneer een onvergezeld vrouw op café ging, men veronderstelde dat daar meer achter stak). En toch, ook bij de vrouwen en eventueel bij hun kinderen was "La Central(e)" een geliefde pleisterplaats. De zaterdagnamiddagen (er werd toen op zaterdagmorgen gewerkt) was bij uitstek de "Dag van de vrouwen". Er was een soort "familiale binding", omschrijven de heer en mevrouw DECOSTER-VANDEWALLE de sfeer die er hing, in de hand gewerkt doordat de kinderen, ook met vrijaf, die namiddag meemochten. "Soms leek het Café meer op een school" glimlacht mevrouw R. DECOSTER-VANDEWALLE bij het nagenieten van dit souvenir.

Op vraag werden er enkel sandwiches of croque messieurs opgediend. Snacks en koude schotels kwamen in die tijd niet voor in een taverne.

De klandizie was als het ware één familie, benadrukken zowel K. als A. DECOSTER, die "de zaak" in goede banen wisten te houden; in één notendop samengebracht: "van zodra ze gedaan hadden, kwamen ze af...". In het Hotel-Café Du Parc "ging het niet zo diep" en tot dezelfde bevinding kwamen ook diverse kelners die in beide etablissementen gediend hadden. De "Parc" en de "Central" – zo sprak het volk over deze, toen befaamde en bij haar cliënteel geliefde Horecahuizen die feitelijk concurrenten van elkaar waren – waren rendez-vousplaatsen van notabelen. In tegenstelling bijvoorbeeld met een ander, druk gefrekwenteerde mastodont, het Café van de S.E.O. op de Alfons Pieterslaan, waar mensen uit het volk elkaar opzochten en vonden om een "pintje te drinken" of "een kaartje te leggen" of gewoon omdat ze eens graag gezellig op café gingen. Ja, de televisie heeft het uitgangsleven vertroebeld en gevoelig doen verminderen. En als men het aantal café's van vroeger vergelijkt met het cijfer van nu, dan...

6. Andere prominente café's

Op mijn vraag naar de na Wereldoorlog II te Oostende in het oog springende Café's-met-klasse boden de heer en mevrouw DECOSTER-VANDEWALLE volgend hoogst persoonlijk, strevend naar objectiviteit en naar volledigheid kenschetsend overzicht, met de wens niemand "zèèr te doen":

- * St. Michel (hoek Jozef II-straat en Kerkstraat): schonken uitermate verzorgd, speciaal bier: vooral “Stella Artois” en “Funk”.
- * Royal Nord (Wapenplein): gekend voor snacks en eten; als Café niets speciaals.
- * “Madame Moustache” (sic) (hoek Adolf Buylstraat en Christinastraat): de bazin had werkelijk een snor!... een “rustig” café om letterlijk eens te verpozen.
- * De Falstaff (Wapenplein): gefrekwenteerd door mensen “tussen jong en oud”: o.m. geliefd bij toneelspelers en – toeschouwers. Vóór de oorlog – en wie weet ook tijdens en erna, wij zouden het eens moeten vragen aan “Ensorologen” – stamcafé van Oostendes beroemdste gebleven telg en trots van de stad.
- * De Pelikaan (hoek Witte Nonnenstraat en Aartshertoginnestraat): “marcheerde” zeer goed onder het “bewind” en de bezieling van “Fred” die trouwens regelmatig naar de “Central” kwam.
- * De Châtelet (hoek Nieuwpoortsesteenweg en Koninginnelaan): in het genre “Madame Moustache” in de vijftiger en zestiger jaren.
- * De “James” (Glazenstraat, d.w.z. in de James Ensorgalerij): geapprecieerd voor haar hapjes en garnalenkroketten; een troefkaart was haar vast cliënteel.
- * De “Trois Fontaines” (Adolf Buylstraat): had ook biljarttafels en was “meer gekend” op sportgebied.
- * Het “Achthurenhuis” (Langestraat schuin over het hoekhuis waar jarenlang bakkerij De Cock-oude stijl floreerde): een geliefd groot stamcafé voor veel Oostendenaars-van-overal; er werd in het lokaal o.m. gedanst en gebiljart en was een begrip qua amusement.

Occasioneel, dit is in de Carnavalperiode, werd ook in de “Central” gedanst. De zware biljartmeubels werden opzij gezet en een klein orkest speelde ten dans voor de opgetogen carnavalisten. Milo DEVISSCHER – iedereen kende hem in het Oostende van toen, wij komen nog op hem terug – deed zijn vrouw vóór 24 uur naar huis, verkleedde zich en bood zich dan rond middernacht opnieuw aan bij de “Central-isten” die deden alsof ze hem niet herkenden. Animo en ambiance verzekerd!

7. Het cliënteel

De “Central” was ervoor gekend, dat ze “de bazen” van het Stadhuis aantrok, hoewel het voorlopig onderdak had gekregen in het Gerechtsgebouw, daterend van 1938, op het Canadaplein. Eerst en vooral zorgde “de biljart” voor veel aanloop; anderzijds was het een nuttige, want neutrale en informele ontmoetingsplaats. Het merendeel kwam rond de middag; soms met uitschieters in de voornoen of even doorgetrokken tot in de namiddag. ’s Avonds was niemand van “het Stadhuis” in de “Central”...

Opmerkelijk, aldus de heer Amand DECOSTER die ik zeer dankbaar ben om deze schat aan inside-information, de “Central” bleef steeds een halve frank-van-die-tijd onder de prijs van de “Parc” die zichtbaar een beter “emplacement” had... En benadrukte meteen, hoe de “Central” werkelijk dé plaats van samenkomst was van alle bureaucraten van Stad, behoudens hier en daar een “commerçant”; daarbij citeerde A. DECOSTER de heer Alfred EVERAERT, de toenmalige beenhouwer op de hoek van de Breidelstraat en de Kerkstraat. Hij mocht “leveren” aan het Hotel en kwam regelmatig zijn “neus tonen” in de Taverne, kwestie van zijn relaties te “soigner” en zelf eens te ontspannen.

Wij halen als "bezoekers" volgende toen gekende figuren aan, intussen zo goed als allen overleden:

- * Henri SMISSAERT (1899-1982): drukker van beroep, vroeger ook uitgever-journalist van het katholieke weekblad "De Duinengalm", later Bestendig Afgevaardigde van de Provincie West-Vlaanderen (1946-1968). Hij nam steeds plaats aan een éénpersoonstafel, met de krant vóór zich en zijn sigaartjes "Princeps Petits Bordeaux" naast zich. Hij zocht geen contact met het publiek, onder wie chefs de bureaux bij wie hij "gevreesd" werd, maar wilde delen in de "ambiance". Hij beschouwde de "Central" als zijn stamcafé, tenminste wanneer hij er tijd voor had, en het bezoek aan de "Concordia" was veel meer een verplichting als lid van de vereniging "Kerlinga"; de "Parc" deed hij zo goed als nooit aan. Daarnaast behoorden cinemabezoek, in zijn jonge jaren biljartspel en in de zomer wat kuieren op de Wellingtonrenbaan en nu en dan eens wedden tot zijn liefhebberijen.
  - * Advocaat en katholiek gemeenteraadslid, ook gewezen Volksvertegenwoordiger, Leo PORTA. Hij kwam niet zoveel, tenzij om onder het volk te zijn of "iemand" te zien en te spreken, of gewoon om de gezelligheid zoals de meesten deden. Veeleer ging hij dichterbij zijn huis (Van Iseghemlaan 145) in de "Parc"; evenals H. SMISSAERT en typerend alleen en met een krant vóór zich, dit om niet ongegeneerd "gestoord" of "aangeklampt" te worden voor één of andere "tussenkomst".
  - * Michel SURMONT, de Stadssecretaris met ongeveer dertig dienstjaren. In die tijd hadden de "Surmonts" (Michel en Gregoire, de stadsontvanger) het voor het zeggen in het Stadhuis. Gregoire kwam nooit naar de "Central". Michel SURMONT had altijd "spekjes" bij zich en reikte mij, toen kleine jongen, steeds eentje toe wanneer wij hem en zijn vrouw op straat tegenkwamen of ook wel eens meemochten op bezoek in zijn bureau op het Gerechtshof dat in de veertiger en vijftigerjaren dienst deed als voorlopig Stadhuis.
- Andere habitués zijn veel minder gekend gebleven, tenzij hun naam en eventueel hun functie. Schier allen zijn inmiddels naar de eeuwige "biljart"-velden overgegaan...
- * Albert VROOME, directeur der Feesten;
  - * PEENE, architect; kwam meest om te biljarten;
  - * Rentenier Arthur LOONTIENS (niet Carlo die ex-stedsbibliothecaris-archivaris was en na de oorlog in ongenade gevallen);
  - * Frank EDEBAU: de naoorlogse Stadsarchivaris, -bibliothecaris en conservator. Was goed bevriend met:
  - * Jan GUILLEMIN: journalist die nu nog af en toe in het weekblad "Tijdingen" een artikel pleegt over kunstzaken of over de tijd en mensen van vroeger (schuilnaam: "Po").
  - * Hoofdingenieur VANDEWYNCKEL;
  - * Victor JONCKHEERE, hoofd Beplantingsdienst;
  - * MOERMAN (Waterdienst);
  - * Milo DEVISSCHER: graag gezien want een "plezante gast". Hij bestelde altijd met drie woorden: "een democratisch pintje!". Ik heb hem nog weten wonen in de Christinastraat, dichtbij en in de rij van "Agence VANBECKEVOORT". Was, hoewel bejaard, nog een flinke verschijning!

- * André DEGRAVE, privé-secretaris van Jan PIERS;
- * Alfred RIGAUX, directeur van Toerisme;
- * Prosper GHYSEL (+ 1969), lijkbidder;
- * Emile OPSOMER, gerechtsdeurwaarder;
- * Maurice WERBROUCK, één van de twee broers die de klerenwinkel "De Klokke" op de Groentenmarkt uitbaatte; heeft veel gedaan voor de Biljartclub van de "Central".
- * Pierre MALDEGHEM, croupier bij het Casino-Kursaal, was vóór Oscar KNOCKAERT (zie verder) voorzitter van de "Biljartclub";
- * VANDEPUTTE: "conducteur spécial" in het privé en franstalige; grote "habitué" van de "Central", tenminste wanner hij niet in het buitenland was....
- * én Omer VILAIN, ere-stadsbibliothecaris en, bij leven en welzijn, voorzitter van onze Kring "De Plate; elke week chroniqueur in het weekblad "De Zeewacht" met soms pareltjes aan herinneringen over het "Oude Oostende".

8. Het biljartspel: "Biljartisten" te midden van "Centralisten"

Bij kenners en in sportmiddens even befaamd was de gelijknamige "Biljartclub" van de "Central".
⁽¹⁰⁾ Omer VILAIN in zijn reeds eerder aangehaald schrijven van 30 juni II.: "(...) De "Central" had zeer goede biljartspelers. Het waren grote matchbiljarts die er stonden. Een drietal waar er meestal, om niet te zeggen altijd driebandspel op gespeeld werd. Kamiel DECOSTER zelf was een zeer goede biljartspeler, alsook zijn broer Amand (...)". Amand: "Het was de beste, de interessantste biljartclub van België!". Voorzitter was Oscar KNOCKAERT die vishandelaar van beroep was "en die zeer veel gedaan heeft, ook geldelijk". Amand meent zich te herinneren, juist of niet juist, dat "Biljartclub Central" waarschijnlijk in 1932 gesticht was en aldaar actief bleef tot midden 1972, toen het etablissement voorgoed de deuren diende te sluiten. In werkelijkheid waren er vier biljartmeubelen voorhanden: drie zgn. "officiële matchbiljarts" plus een kleine biljart, allen de eigendom van de uitbaters.

De Club beleefde twee topjaren. Enerzijds het inrichten in het toen nog "nieuwe" Feest- en Cultuurpaleis op het Wapenplein van het "Europees Kampioenschap" (in 1962, 63 of was het 1964?). Een paar jaren later culminerend in het organiseren van het Wereldkampioenschap (!) Biljarten, in 1966 (?), in het Casino-Kursaal te Oostende!!

De "Biljartclub" overleefde het stopzetten van het Hotel-Café "Central" (+ 1 juli 1972). Zij verhuisde naar de "Old and New" in de Van Iseghemlaan en heeft er nog 6 à 7 jaren bestaan. Maar "men" vond deze zaal niet groot genoeg, dusdanig dat uitgekeken werd naar de "Biljart Palace" op de Groentenmarkt. Maar, zucht de heer Amand DECOSTER: "de verstandhouding was inmiddels volledig verziekt... Nu nog zijn zij met zes à zeven, maar er is geen competitie meer; hun lokaal is heden het Co-Centrum op de Alfons Pieterslaan. Dit zijn strikt persoonlijke reminiscenties die

---

⁽¹⁰⁾ In de zgn "Grote Biljartzaal. ". Amand DECOSTER: "De ruimte bestond reeds, achteraan en evenwijdig met de Brabantstraat, op het gelijkvloers onder het restaurant van de eerste verdieping. Werd vóór 1938 gebruikt als ruimte voor de reserve aan stoelen en tafels". Omer VILAIN (o.c.): "Achteraan de biljartzaal was er nog een lokaal dat gebruikt werd voor bestuurs- en andere vergaderingen. Aldus vergaderde aldaar de redactie van het tweetalige magazine "Ostend Flash" (1958-1962), waar Omer schier maandelijks een artikel voor schreef, iedere maand de eerste dag van het verschijnen van een nieuw nummer met de volledige ploeg van medewerkers (een 15 à 20-tal waren er daar aanwezig)".

niemand willen schaden of krenken". Integendeel, deze luisterrijke, boeiende brok uit de geschiedenis van het Oostends verenigingsleven wacht op een pientere, gedreven sporthistoricus zoals wij er enkelen tellen in onze "Plate"-rangen. Andere geliefde "sporten" waren kaartspelen en "pietsjesbak" (teerlingbak).

9. Het opgedrongen stopzetten

In de jaren 1960-70-80 woedde in Oostende, zoals overal aan de Belgische Kust, de zucht om zoveel mogelijk nieuwe appartementsgebouwen op commercieel interessante plaatsen neer te zetten.

Het uur van afbraak sloeg voor Hotel-Café "Central". "Te oud", vond "men", met de bijgedachte: "'s Jonge, zo'n ligging! Dààr kunnen veel appartementen van te gelde worden gemaakt!"

01 juli 1972: einde van de pacht. Gedaan. Het gebouw werd afgebroken voor een nieuw te bouwen appartementsbuilding!

Ik ken de reden niet (een financieel of een juridisch dispuut, of beide, binnen de familie van de eigenaars). 5 (!!) jaar lang heeft dit eens zo van leven en bedrijvigheid tintelende Horecagebouw nog "leeggestaan", vooraleer het tot sloop kwam. Datum van afbraak: 1977⁽¹¹⁾; weldra gevolgd door het opzetten van een modern appartementsgebouw "Residentie Central"; 5 verdiepingen + het technisch verdiep; 1 ingang voor de bewoners langs de Brabantstraat nr. 2 en met 2 garagedeuren + 1 kleine, blinde deur; 1 ingang voor de bank langs de Louisastraat. Ik schat 28 à 30 appartementen en/of studio's. Geen Horecazaak meer. De nieuwe inmiddels ruim vijftientig jaar oude building, met een BACOB-bank filiaal (groep Dexia) onderaan, is slechts de bruin-grijze schaduw en niet eens esthetisch, van wat ooit een trefpunt met naam en standing was in Oostende...

Dank aan dhrn. Jan LOWYCK en Omer VILAIN voor de iconografie.

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

*Waar kwaliteit nog
vakmanschap is*

⁽¹¹⁾ André VAN CAILLIE, Oud Oostende in beeld, dl. 1 (1983), p. 65 en dl. 5 (1991), p. 66.